

Šta je važno da znate kako biste zaštitili svoja izborna prava

Samo#SaTobomImaSmisla

➤ O izbornom pravu

Izorno pravo je opšte, jednako i neposredno. Ostvaruje se **tajnim** glasanjem. **Niko ne može znati za koga ste glasali, niti ima pravo da vas o tome pita ili da od vas traži da glasate javno.** Ove principe vam garantuju zakoni, a štite nadležni organi koji sprovode i kontrolišu izborni proces.

➤ Da li možete da učestvujete u zaštiti izbornog prava? DA!

Vi kao **birači** imate pravo na podnošenje prigovora zbog nepravilnosti u izbornom procesu. To pravo imaju još **kandidati i podnosioci izbornih lista.**

➤ Osnov za prigovore

Osnovi za podnošenje prigovora mogu se grupisati u tri kategorije:

1. **Nepravilnosti u vezi sa glasanjem**, u koje spadaju: *prisustvo propagandnog materijala na biračkom mestu ili u krugu od 50 metara od biračkog mesta; glasanje van biračkog mesta bez potvrde o biračkom pravu za glasanje van biračkog mesta; glasanje bez isprave za dokazivanje identiteta; nezaokruživanje imena birača u biračkom spisku ili zaokruživanje imena drugog birača; uticanje članova biračkog odbora ili trećih lica na biračev izbor; nepostojanje kontrolnog listića u glasačkoj kutiji; višak listića u kutiji (u odnosu na broj birača koji su*

glasali); prisustvo pripadnika policije na biračkom mestu bez poziva predsednika biračkog odbora, odnosno ukoliko nisu narušeni red i mir i slično. **Ukoliko primetite bilo koju od navedenih neregularnosti, tražite od članova biračkih odbora da to unesu u Zapisnik o radu biračkog odbora.**

- 2. Zloupotreba javnih resursa i neregularnosti u finansiranju kampanje**, što podrazumeva: zloupotrebu javnih resursa, javnih događaja ili zvaničnih sastanaka funkcionera u svrhu promocije političkih partija ilili izbornih programa; korišćenje resursa javnih preduzeća, odnosno prostorija, vozila ili opreme javnih preduzeća na nezakonit način, u cilju promocije političkih partija ilili izbornih programa; učešće u izornoj kampanji ili promocija političkih partija ilili izbornih programa tokom radnog vremena funkcionera; vršenje pritiska na zaposlene u javnim preduzećima da glasaju na određeni način; nepodnošenje finansijskih izveštaja o troškovima kampanje u predviđenim rokovima.
- 3. Krivična dela**, odnosno: povreda prava glasanja; davanje i primanje mita u vezi sa glasanjem; zloupotreba prava glasanja; sastavljanje netačnih biračkih spiskova; sprečavanje održavanja glasanja; povreda tajnosti glasanja; falsifikovanje rezultata glasanja i uništavanje dokumenata o glasanju.

➤ **Kada podnosite prigovor?**

Osnov	Rokovi
Nepravilnosti u vezi sa glasanjem: lokalni izbori	24 časa od isteka kalendarskog dana u kome je učinjena nepravilnost
Nepravilnosti u vezi sa glasanjem: nacionalni izbori	24 časa od momenta kada je učinjena nepravilnost
Zloupotreba javnih resursa i neregularnosti u finansiranju kampanje	Čim se uoči nepravilnost/prekršaj
Krivična dela	Čim se uoči krivično delo

➤ Kome podnosite prigovor?

Osnov	Institucija kojoj podnosite prigovor	Kontakt podaci
Nepravilnosti u vezi sa glasanjem: lokalni izbori	Lokalna izborna komisija	Lokalna izborna komisija uobičajeno zaseda u zgradi opštine ili grada. Najbolji način da budete sigurni da imate ispravnu adresu je da pozovete kontakt centar Vaše opštine/grada i da zatražite precizne informacije.
Nepravilnosti u vezi sa glasanjem: nacionalni izbori	Republička izborna komisija (RIK)	Adresa RIK-a na koju možete poslati prigovor je: Kralja Milana 14, 11000 Beograd. Ukoliko su Vam potrebne dodatne informacije o procedurama, RIK možete kontaktirati telefonom na +381113026-000, odnosno mejlom na: rik@parlament.rs ili izbori@parlament.rs .
Zloupotreba javnih resursa i neregularnosti u finansiranju kampanje	Agencija za sprečavanje korupcije	Adresa Agencije za sprečavanje korupcije na koju možete poslati prijavu je: Carice Milice 1, 11000 Beograd. Ukoliko su Vam potrebne dodatne informacije o procedurama, Agenciju možete kontaktirati telefonom na +3811141-49-100, odnosno mejlom na: office@acas.rs .
Krivična dela	MUP i tužilaštvo	Lokalna policijska stanica ili nadležno tužilaštvo

Ukoliko niste sigurni kome treba da pošaljete prigovor ili prijavu, kontaktirajte nas i pitajte za savet! Možete nam pisati mejlom na cesid@cesid.rs ili putem društvenih mreža – Twitter: <https://twitter.com/CeSIDBeograd> ili Facebook: <https://www.facebook.com/Cesidbeograd>.

➤ **Kako podnosite prigovor?**

Vaš prigovor (ili prijava) mora sadržati sledeće elemente:

- » **Naziv i adresu institucije** kojoj se obraćate (RIK, lokalna izborna komisija, Agencija za sprečavanje korupcije...);
- » **Datum i vreme podnošenja prigovora;**
- » **Vaše lične informacije** (ime i prezime, adresu, kontakt telefon i/ili mejl adresu), Vaš **status** (birač, kandidat ili podnosilac izborne liste – ako se prigovor podnosi izbornim komisijama), kao i Vaš **JMBG;**
- » **Osnov prigovora**, navodeći prirodu prigovora (na primer, propagiranje neke stranke/programa na biračkom mestu ili zloupotreba zvaničnih sastanaka funkcionera za izbornu kampanju ili davanje ili primanje mita u vezi sa glasanjem...);
- » **Detaljno objašnjenje situacije** - kada se i gde se dogodila nepravilnost – datum i precizno vreme; broj i naziv biračkog mesta (*ukoliko se nepravilnost dogodila na biračkom mestu*); ime i/ili kontakt podatke osobe koja je učinila nepravilnost (*ukoliko je poznato*) ili broj odluke ili rešenja koje je po Vašem mišljenju nezakonito (*obično su odluke dostupne na sajtu RIK-a ili lokalnih samouprava*); kao i druge detalje koji su od važnosti za objašnjenje situacije;
- » **Dokaze**, ako ih imate (kopiju dokumenata, video ili audio zapis i slično);
- » **Potpis.**

Neke institucije nemaju mogućnost da reaguju po sopstvenoj inicijativi, zbog čega je veoma važno da **prijavite svaku nepravilnosti ili nedozvoljeni pritisak**, odnosno da **insistirate da sve nepravilnosti budu unete u Zapisnik o radu biračkog odbora.**

U slučaju nepravilnosti u vezi sa glasanjem, prigovor možete izjaviti koristeći **Predlog obrasca za podnošenje prigovora, koji je dostupan [ovde](#)**, ili možete koristiti slobodnu formu u kojoj ćete navesti sve gore navedene elemente. Prijave zbog **zloupotrebe javnih resursa i neregularnosti u finansiranju kampanje** možete sastaviti u slobodnoj formi, uz obavezno navođenje prethodnih elemenata, a isto važi i za **krivična dela**. U poslednjem slučaju, možete direktno kontaktirati lokalnu policijsku stanicu, gde ćete pružiti sve tražene informacije.

➤ **Kada da očekujete odluku?**

I Republička izborna komisija i lokalne izborne komisije moraju odlučiti o prigovorima u **roku od 48 sati** od momenta prijema prigovora, nakon čega se svim stranama dostavljaju rešenja. U svakom slučaju, prilikom donošenja odluke, izborne komisije moraju da pregledaju izborni materijal koji im je dostavio birački odbor.

Agencija za sprečavanje korupcije mora da odluči u roku od **5 dana** od dana kada je pokrenuta procedura po službenoj dužnosti, ili od dana kada je primljena prijava.

➤ **Ukoliko niste zadovoljni odlukom, da li imate pravo na žalbu?**

Zakonodavni okvir dozvoljava da se protiv svakog rešenja izbornih komisija i Agencije za sprečavanje korupcije uloži žalba. Za žalbe je nadležan **Upravni sud**. **Žalbe se izjavljuju u roku od 48 sati, preko RIK-a** u slučaju nacionalnih izbora, odnosno direktno Upravnom sudu u slučaju lokalnih izbora.

Glaspajte tajno. Glaspajte slobodno.

Ukoliko primetite bilo kakve radnje koje odstupaju od pravila koja su opisana u prethodnom tekstu, obavestite nas!

Pišite nam na:

✉ cesid@cesid.rs

🐦 <https://twitter.com/CeSIDBeograd>

📘 <https://www.facebook.com/Cesidbeograd>